

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Nc/2/2026
Identifikačné číslo spisu:	8124208521
Dátum vydania rozhodnutia:	03.02.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Erika Šobichová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:8124208521.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne: I.. C. I., narodená XX. M. XXXX, G., O. X/A, proti žalovaným: 1/ Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Bratislava, Račianska 71, IČO: 00 166 073, 2/ Krajský súd v Prešove, Prešov, Hlavná 22, IČO: 17 068 410, o zaplatenie sumy 3.353,60 eura s prísl., vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 11Cpr/9/2024, o námietke zaujatosti vznesenej žalovanou 1/ voči všetkým sudcom Krajského súdu v Prešove, takto

rozhodol:

Sudcovia Krajského súdu v Prešove JUDr. Peter Farkaš, JUDr. Michal Boroň, JUDr. Peter Tobiaš, JUDr. Jozef Angelovič, JUDr. Martin Baran, JUDr. Branislav Breza, JUDr. Jana Burešová, JUDr. Jaroslav Bugel, JUDr. Monika Halkociová, JUDr. Eliška Har Tzvi, JUDr. Marianna Hirková, JUDr. Antónia Kandrávová, JUDr. Marek Kohút, JUDr. Marek Koščo, JUDr. Mariana Muránska, JUDr. Ingrid Radomská, JUDr. Eva Šofranková, JUDr. Monika Tobiašová, JUDr. Eduard Valenčin, JUDr. Rastislav Varga, PhD., LL.M., MBA s ú v y l ú č e n í z prejednávania a rozhodovania vecí vedenej na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 16CoPr/4/2025 (vec vedená na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 11Cpr/9/2024).

Sudcovia Krajského súdu v Prešove, JUDr. Lucia Bašistová, JUDr. Zuzana Biščáková, JUDr. Gabriela Dubová PhD., JUDr. Marian Hoffmann, PhD. JUDr. Jana Jančíková, JUDr. Viera Kandriková, Mgr. Miloš Kolek, JUDr. Katarína Krochtová, JUDr. Roman Lajoš, Mgr. Ivo Maruščák, doc. JUDr. Peter Molitoris, PhD., JUDr. Vladimír Monok, JUDr. Katarína Morozová Nemcová, JUDr. Andrej Radomský, JUDr. Marián Sninský n i e s ú v y l ú č e n í z prejednávania a rozhodovania vecí vedenej na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 16CoPr/4/2025 (vec vedená na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 11Cpr/9/2024).

Odôvodnenie

1. Žalobkyňa sa žalobou voči žalovaným domáhala zaplatenia sumy 3.353,60 eura s prísl.. Okresný súd Prešov rozsudkom zo dňa 6. júna 2025 sp. zn. 11Cpr/9/2024 žalobu zamietol a zároveň rozhodol, že žalovaným nárok na náhradu trov konania nepriznáva a žalobkyňa nemá právo na náhradu trov konania.

2. Proti vyššie uvedenému rozsudku Okresného súdu Prešov podala žalobkyňa odvolanie. Spolu s vyjadrením k odvolaniu žalovaná 1/ vzniesla námietku zaujatosti voči všetkým sudcom Krajského súdu v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“).

3. Žalovaná 1/ vo vznesenej námietke zaujatosti uviedla, že žalobkyňa je bývalou sudkyňou Krajského súdu v Prešove (viac ako 8 rokov), navyše členka občianskoprávneho kolégia, t. z. o jej nároku má byť rozhodované jej kolegami, priateľmi, atď. Okruh subjektov, ktoré sú stranami sporu a to tak na strane žalobcu (sudkyňa odvolacieho súdu) ako aj na strane jedného zo žalovaných (odvolací súd), sám o sebe predstavuje takú objektívnu skutočnosť, že pri aplikácii teórie zdania nemožno nemať oprávnené a odôvodnené pochybnosti o nestrannosti sudcov odvolacieho súdu. Podľa názoru žalovanej 1/ je na prvý pohľad zjavné, že interná myšlienková činnosť sudcov (pri výklade právnych predpisov) by mohla byť ovplyvnená mimoprocesnými aspektami, napr. priateľstvom so žalobkyňou, kolegalitou, skutočnosťou, že žalovaným je aj ich osobný úrad, vedomosťou o predmete tohto konania z iných zdrojov bez poznania súdneho spisu alebo inou motiváciou. Z uvedených dôvodov má žalovaná 1/ za to, že v uvedenom prípade existujú dôvodné obavy o garancii nestrannosti sudcov odvolacieho súdu - Krajského súdu v Prešove už z objektívneho hľadiska, preto by mali byť z prejednávania a rozhodovania v predmetnej veci vylúčení. Žalovaná 1/ navrhla postup podľa § 39 ods. 1 CSP (prikázanie sporu inému súdu) a poukázala na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, v ktorých boli obdobné veci prikázané na prejednanie a rozhodovanie inému odvolaciemu súdu (1Ndc/12/2014, 1Nc/50/2014, 8Nc/50/2014, 3Ndc/5/2015, 7Nc/38/2013).

4. Sudcovia Krajského súdu v Prešove sa k podanej námietke zaujatosti vyjadrili nasledovne:

JUDr. Peter Farkaš uviedol, že žalobkyňu osobne pozná, sú v priateľskom vzťahu a má aj osobný pomer k veci, keďže žalovaným 2/ je Krajský súd v Prešove.

JUDr. Michal Boroň uviedol, že žalobkyňu pozná, avšak subjektívne sa necíti byť zaujatý. Objektívne však môžu vzniknúť pochybnosti o jeho nezaujatosti. Poukázal na skutočnosť, že žalovaným 2/ je Krajský súd v Prešove, v ktorom vykonáva funkciu podpredsedu.

JUDr. Peter Tobiaš uviedol, že žalobkyňa bola jeho kolegyňou z tak z Okresného súdu Prešov, ako aj Krajského súdu v Prešove a sú v priateľskom vzťahu. Cíti sa byť zaujatý, navyše ako podpredseda Krajského súdu v Prešove má aj osobný pomer k veci.

JUDr. Jozef Angelovič uviedol, že so žalobkyňou sa pozná ako s dlhoročnou kolegyňou, s ktorou je v priateľskom pomere, a preto sa cíti byť vo veci zaujatý.

JUDr. Lucia Bašistová uviedla, že žalobkyňu nepozná a necíti sa byť zaujatá.

JUDr. Martin Baran uviedol, že so žalobkyňou sa pozná ako s bývalou kolegyňou a je s ňou v priateľskom vzťahu, preto sa cíti byť zaujatý.

JUDr. Zuzana Biščáková uviedla, že so žalobkyňou je v priateľskom vzťahu, po odchode žalobkyne do dôchodku sa nestretávajú.

JUDr. Branislav Breza uviedol, že žalobkyňu dlhoročne pozná ako svoju kolegyňu, s ktorou je v priateľskom vzťahu a preto sa vo veci cíti byť zaujatý.

JUDr. Jana Burešová uviedla, že vo veci sa cíti byť zaujatá. I. C. I., bola jej kolegyňou, dlhé roky pracovali v jednom senáte. Medzi nimi sa v dôsledku dlhoročnej spolupráce vytvoril priateľský vzťah, ktorý udržiavajú do súčasnej doby.

JUDr. Jaroslav Bugel uviedol, že sa cíti byť zaujatý. Žalobkyňu dobre pozná, pracoval s ňou na Krajskom súde v Prešove a je s ňou v priateľskom vzťahu.

JUDr. Gabriela Dubová, PhD. uviedla, že žalobkyňu osobne nepozná. Vo veci sa necíti byť zaujatá.

JUDr. Monika Halkociová uviedla, že vo veci sa cíti byť zaujatá, žalobkyňu osobne pozná ako kolegyňu z pôsobenia na Okresnom súde Prešov ako aj Krajskom súde v Prešove, postupne ich vzťah prerástol do priateľského vzťahu, tykajú si, priateľský vzťah so žalobkyňou udržiava aj v súčasnej dobe.

JUDr. Eliška Har Tzvi uviedla, že žalobkyňu pozná ako dlhoročnú kolegyňu, je s ňou priateľskom vzťahu, cíti sa byť zaujatá.

JUDr. Marianna Hirková uviedla, že v spore sa cíti byť zaujatá pre pomer k žalobkyňi. Na Krajskom súde v Prešove so žalobkyňou pôsobila v jednom senáte. Je so žalobkyňou v priateľskom vzťahu.

JUDr. Marian Hoffmann, PhD. uviedol, že žalobkyňa je jeho dlhoročná kolegyňa, s ktorou je v priateľskom vzťahu a cíti sa byť zaujatý.

JUDr. Jana Jančíková uviedla, že sa cíti byť zaujatá pre pomer k stranám sporu, žalobkyňa je bývalá kolegyňa a žalovaný 2/ je Krajský súd v Prešove, na ktorom vykonáva funkciu sudkyne.

JUDr. Antónia Kandrávová uviedla, že sa cíti byť zaujatá, žalobkyňa je jej bývalá kolegyňa, priateľka. Žalovaný 2/ je Krajský súd v Prešove, na ktorom vykonáva funkciu sudkyne.

JUDr. Viera Kandriková uviedla, že žalobkyňu pozná osobne, je to jej bývalá kolegyňa a suseda (neďaleko). Subjektívne sa vo vzťahu k nej necíti byť zaujatá, avšak mohli by vzniknúť pochybnosti o jej nezaujatosti z objektívneho hľadiska, a to navyše aj vo vzťahu k žalovanému 2/, kde pôsobí ako sudkyňa.

JUDr. Marek Kohút uviedol, že žalobkyňu pozná ako bývalú kolegyňu, s ktorou je v priateľskom vzťahu. Vo veci sa cíti byť zaujatý.

Mgr. Miloš Kolec uviedol, že sa cíti byť zaujatý, so žalobkyňou je v priateľskom vzťahu, po jej odchode do dôchodku sa nestretávajú.

JUDr. Marek Koščo uviedol, že sa cíti byť predpojatý, so žalobkyňou je v priateľskom vzťahu a sudcom Krajského súdu v Prešove je od roku 2015.

JUDr. Katarína Krochtová uviedla, že v danej veci sa cíti byť zaujatá najmä pre pomer k žalovanému v druhom rade, ktorým je Krajský súd v Prešove, na ktorom vykonáva funkciu sudkyne. Navyše žalobkyňa je bývalou sudkyňou Krajského súdu v Prešove, kde pôsobí.

JUDr. Roman Lajoš uviedol, že sa vo veci cíti byť zaujatý, nakoľko žalovaným 2/ je Krajský súd v Prešove, na ktorom pôsobí ako sudca občianskoprávneho kolégia a žalobkyňa je bývalá sudkyňa tohto súdu.

Mgr. Ivo Maruščák uviedol, že žalobkyňu pozná ako kolegyňu z Krajského súdu v Prešove, nie sú v inom priateľskom vzťahu či pomere, po jej odchode do dôchodku sa nestretávajú. Necíti sa byť zaujatý.

doc. JUDr. Peter Molitoris, PhD. uviedol, že žalobkyňu pozná ako kolegyňu z Krajského súdu v Prešove, nie sú v inom priateľskom pomere a po jej odchode do dôchodku sa nestretávajú. Necíti sa byť zaujatý vo veci.

JUDr. Vladimír Monok uviedol, že žalobkyňu osobne pozná ako bývalú kolegyňu, tyká si s ňou, ale nie sú v priateľskom pomere a po jej odchode do dôchodku ju ani nestretáva. Necíti sa byť zaujatý.

JUDr. Katarína Morozová Nemcová uviedla, že sa cíti byť zaujatá. Boli kolegyne na Okresnom a Krajskom súde v Prešove. Je v priateľskom vzťahu ku nej, po odchode do dôchodku sa spolu nestretávajú.

JUDr. Mariana Muránska uviedla, že pozná osobne žalobkyňu, ide o jej dlhoročnú bývalú kolegyňu, s ktorou je v priateľskom vzťahu. Pre pomer k žalobkyni aj žalovanému 2/ sa cíti vo veci zaujatá.

JUDr. Ingrid Radomská uviedla, že sa cíti zaujatá, so žalobkyňou sú bývalé kolegyne, majú spolu priateľský vzťah.

JUDr. Andrej Radomský uviedol, že sa cíti byť zaujatý. Pôsobí na Krajskom súde v Prešove v občianskoprávnom kolégiu.

JUDr. Marián Sninský uviedol, že so žalobkyňou je v kolegiálnom, priateľskom vzťahu, ktorý mu bráni byť vo veci nezaujatým. Navrhol vec prideliť inému sudcovi.

JUDr. Eva Šofranková uviedla, že žalobkyňu osobne pozná ako bývalú kolegyňu, s ktorou je v priateľskom vzťahu. Pre pomer k nej a k žalovanému 2/ sa vo veci cíti byť zaujatá.

JUDr. Monika Tobiašová uviedla, že žalobkyňu pozná ako bývalú kolegyňu, s ktorou je v priateľskom vzťahu. Mohli by vzniknúť pochybnosti o jej nezaujatosti z objektívneho hľadiska. Žalovaný 2/ je Krajský súd v Prešove, na ktorom vykonáva funkciu sudkyne. Cíti sa preto byť zaujatá.

JUDr. Eduard Valenčin uviedol, že žalobkyňu osobne dlhodobo pozná. Pracovali spolu na Okresnom súde Prešov. Po jeho preložení na Krajský súd v Prešove s ňou pracoval v senáte. Sú dlhodobo v priateľskom vzťahu, preto sa vzhľadom na jeho pomer k žalobkyni cíti byť zaujatý.

JUDr. Rastislav Varga, PhD., LL.M., MBA uviedol, že žalobkyňu pozná dlhodobo, boli kolegovia na okresnom ako aj na krajskom súde, sú v priateľskom vzťahu, tykajú si. Z uvedených dôvodov sa cíti byť zaujatý.

5. Po vrátení spisu Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej aj „nadriadený súd“, alebo „najvyšší súd“) v zmysle pokynu najvyššieho súdu doplnili svoje vyjadrenia sudcovia nasledovne:

JUDr. Jozef Angelovič doplnil svoje vyjadrenie tak, že žalobkyňu dlhodobo pozná, tyká si s ňou a je s ňou v priateľskom vzťahu. Stretával sa s ňou a na priateľskej báze komunikoval na pracovisku Krajského súdu v Prešove. V súčasnosti sa stretávajú náhodne v meste Prešov a priateľsky sa

porozprávajú, keďže žalobkyňa je v dôchodku.

JUDr. Martin Baran doplnil svoje vyjadrenie tak, že žalobkyňa bola jeho dlhoročná kolegyňa na okresnom súde a potom na krajskom súde. Stretávali sa nielen pracovne, ale aj na mimopracovných spoločenských stretnutiach, teraz intenzita upadla, ale príležitostne ju stretáva v meste Prešov a stále vedú rozhovory na rôzne témy, pozná aj jej manžela a preto sa cíti zaujatý.

JUDr. Branislav Breza doplnil svoje vyjadrenie tak, že žalobkyňu pozná a je s ňou v dlhoročnom priateľskom vzťahu. Nestretávali sa len pracovne, ale aj mimo pracoviska pri spoločenských podujatiach a viedli časté rozhovory na rôzne témy. Vzhľadom na jej priateľskú povahu a srdečnosť si stále vedia čo povedať aj v súčasnosti pri náhodných stretnutiach v meste, nakoľko žalobkyňa je už dôchodkyňa. Vo veci sa cíti byť zaujatý.

JUDr. Jaroslav Bugel doplnil svoje vyjadrenie tak, že trvá na pôvodnom vyjadrení. Vo vzťahu k JUDr. G. má priateľský vzťah, ktorý spočíva v osobných stretnutiach, telefonátoch a spoločenských akciách. Vo vzťahu k žalovanému 2/ uviedol, že je sudcom Krajského súdu v Prešove a preto sa vo veci cíti byť zaujatý.

JUDr. Eliška Har Tzvi doplnila svoje vyjadrenie tak, že žalobkyňa je jej bývalá kolegyňa na okresnom ako aj krajskom súde. Stretávali sa na pracovisku, ako aj na spoločenských podujatiach, viedli osobné rozhovory o rodine a živote. Zdieľajú spoločné názory na mnoho otázok. Hoci intenzita ich stretnutí nie je v súčasnosti taká ako predtým, pociťuje voči žalobkyni priateľský a srdečný vzťah. Cíti sa byť zaujatá.

JUDr. Marian Hoffmann, PhD. svoje vyjadrenie nedoplnil, keďže je dlhodobo práceneschopný.

JUDr. Antónia Kandrávová doplnila svoje vyjadrenie tak, že so žalobkyňou okrem kolegiálneho vzťahu má priateľský vzťah, pozná sa osobne s rodinou, stretávajú sa na spoločenských akciách, káve, obede a pod.. Cíti sa byť zaujatá.

JUDr. Marek Kohút doplnil svoje vyjadrenie tak, že so žalobkyňou mal priateľský vzťah, tykali si a príležitostne sa stretávali aj mimo Krajského súdu v Prešove. Stretávali sa aj na spoločenských akciách v rámci obvodu Krajského súdu v Prešove a žalobkyni gratuloval pri príležitosti jej sviatkov. Vo vzťahu k žalobkyni sa cíti byť zaujatý.

JUDr. Marek Koščo doplnil svoje vyjadrenie tak, že sa stále cíti byť predpojatým vo vzťahu k žalobkyni, s ktorou bol v hlbokom priateľskom vzťahu, okrem iného ich kancelárie boli susediace, bavil sa s ňou častejšie oproti ostatným kolegom a bavili sa nielen o pracovných veciach.

JUDr. Mariana Muránska doplnila svoje vyjadrenie tak, že žalobkyňa je jej dlhoročnou kolegyňou na Krajskom súde v Prešove, tyká si s ňou, váži si ju a je s ňou v priateľskom vzťahu. Stretávali sa aj na spoločenských podujatiach, gratulujú si k sviatkom, rozprávali sa o osobnom živote, deťoch, ich komunikácia je vždy srdečná a stretnutia sú pre ňu inšpiratívne aj vzhľadom na ich cestovateľské zážitky, o ktorých sa vedľa intenzívne komunikovať. Cíti sa byť zaujatá.

JUDr. Ingrid Radomská doplnila svoje vyjadrenie tak, že žalobkyňa je jej bývalá kolegyňa na okresnom aj krajskom súde. Stretávali sa na pracovisku, aj na spoločenských podujatiach. Hoci intenzita ich stretnutí nie je ako predtým, pociťuje voči žalobkyni priateľský a srdečný vzťah. Cíti sa byť zaujatá.

JUDr. Marián Sninský svoje vyjadrenie nedoplnil, keďže je dlhodobo práceneschopný.

JUDr. Eva Šofranková svoje vyjadrenie doplnila tak, že žalobkyňa bola jej dlhoročná kolegyňa, stretávali sa nie len pracovne, aj mimopracovne na spoločenských podujatiach, so žalobkyňou je naďalej vo veľmi dobrom priateľskom vzťahu, poznajú sa osobne dlhodobo, blahoželajú si k sviatkom, rozprávajú sa spolu o osobnom živote, o deťoch, vnúčatách, jej manžel a manžel žalobkyne sú kolegovia. S poukazom na vyššie uvedené má za to, že deklarovaný vzťah vzbudzuje pochybnosti o jej nezaujatosti a aj osobne sa vo veci cíti byť zaujatá.

JUDr. Monika Tobiašová svoje vyjadrenie doplnila tak, že so žalobkyňou, ktorá bola jej kolegyňou dlhé roky je vo veľmi dobrom priateľskom vzťahu. Chodili spolu na školenia, gratulujú si k sviatkom, odovzdávajú si osobné informácie o dovolenkách, deťoch a vnúčatách, tykajú si. Cíti sa byť zaujatá.

JUDr. Rastislav Varga, PhD., LL.M., MBA doplnil svoje vyjadrenie tak, že žalobkyňu je jeho bývalá kolegyňa z okresného aj krajského súdu, poznajú sa približne 20 rokov, tykajú si, sú v priateľskom vzťahu, stretávali sa pri rôznych spoločenských podujatiach ako spoločných školeniach, aj naďalej sú v kontakte, blahoželajú si pri príležitosti sviatkov všeobecných (Vianoce, Veľká noc), ako aj osobných (narodeniny, meniny). Vzhľadom na skutočnosť, že ich spoločným záujmom je cestovanie, kontaktujú sa pravidelne aj ohľadom absolvovaných alebo pripravovaných dovoleniek, vymieňajú si skúsenosti,

fotografie a videá. S poukazom na uvedené má za to, že deklarovaný vzťah by mohol vzbudiť pochybnosti o jeho nezaujatosti a osobne sa cíti byť zaujatý.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „nadriadený súd“, alebo „najvyšší súd“) ako súd nadriadený Krajskému súdu v Prešove (§ 54 ods. 2 CSP v spojení s čl. I § 5 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z.z.) sa oboznámil s vyjadreniami sudcov Krajského súdu v Prešove (bod 4. tohto uznesenia a č. l. 149-154 spisu) a ich doplneniami (bod 5. tohto uznesenia a č. l. 161-163 spisu), preskúmal vec a posúdil opodstatnenosť námietky zaujatosti z hľadiska existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu v zmysle ustanovenia § 49 ods. 1 CSP.

7. Podľa § 49 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej ako „CSP“), sudca je vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti.

8. Podľa § 52 ods. 1 a 2 CSP strana má právo z dôvodov uvedených v § 49 uplatniť námietku zaujatosti. V námietke zaujatosti musí byť okrem všeobecných náležitostí podania uvedené, proti komu smeruje, dôvod, pre ktorý má byť sudca vylúčený, kedy sa strana uplatňujúca si námietku o dôvode vylúčenia dozvedela a dôkazy na preukázanie svojho tvrdenia, ktorých povaha to pripúšťa, okrem tých, ktoré nemôže bez svojej viny pripojiť. Na podanie, ktoré nespĺňa náležitosti podľa prvej vety, súd neprihliada; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá. Ustanovenia o odstraňovaní väd podania sa nepoužívajú.

9. Podľa čl. 48 ods. 1 veta prvá Ústavného zákona č. 460/1992 Zb. z 1. septembra 1992 v znení neskorších predpisov (ďalej len „Ústava SR“) nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.

10. Podľa § 49 ods. 1 CSP je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti.

11. Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednaniu sporu (veci), k nezaujatému prístupu k stranám (účastníkom), ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní; zámerom je tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Cieľu sledovanému uvedeným ustanovením zodpovedá aj právna úprava skutočností, ktoré sú z hľadiska vylúčenia sudcu považované za právne relevantné. Týmito skutočnosťami sú právne významné vzťahy sudcu, a to jeho vzťah: a) k sporu (veci), v rámci ktorého vzťahu by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia sporu alebo konania, b) k stranám sporu (účastníkom konania), ktorý by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k nim, c) k zástupcom strán sporu (účastníkom konania), ktorý by bol založený na pomere vykazujúcom znaky vzťahu uvedeného pod b), alebo d) k osobám zúčastneným na konaní.

12. Citované zákonné ustanovenie predpokladá taký vzťah vlastného záujmu sudcu na prejednávanom spore (veci) alebo taký jeho osobný vzťah k stranám sporu (účastníkom konania), ich zástupcom, alebo osobám zúčastneným na konaní, ktorý by pri všetkej možnej snahe o správnosť rozhodnutia ovplyvnil jeho objektívny pohľad na spor a v konečnom dôsledku by mohol viesť k vydaniu nezákonného rozhodnutia.

13. Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania, buď na základe oznámenia sudcu (§ 50 CSP) alebo na návrh strany (§ 52 CSP). Obsahom práva na prerokovanie sporu (veci) pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodovania sporu (veci) pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prerokovanie sporu nestranným súdom je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia sporu (veci) pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03).

14. Rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 49 až § 58 CSP predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 38 Listiny základných práv a slobôd, čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Treba trvať na tom, že sudcu vylúčiť z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci možno iba výnimočne a zo závažných dôvodov, ktoré mu celkom zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom nezáujato a spravodlivo. V zásade platí, že v určitej právnej veci by mal rozhodovať nezávislý a nestranný sudca vecne a miestne príslušného súdu, určený rozvrhom práce príslušného súdu a tento tzv. zákonný sudca by sa už v ďalšom priebehu konania nemal meniť. Výnimku z ústavnej zásady nezmeniteľnosti zákonného sudcu predstavuje inštitút vylúčenia sudcu z rozhodovania, ktorý zákonom predpokladaným postupom a zo zákonom predpokladaných dôvodov pripúšťa, aby zákonný sudca bol vylúčený z ďalšieho rozhodovania. Zámer, ktorý tu umožňuje prelomiť ústavnú zásadu nezmeniteľnosti zákonného sudcu, spočíva v zmarení hroziaceho rizika, že by v spore mohol rozhodovať zaujatý a nie nestranný sudca. Pri posudzovaní týchto dôvodov v konkrétnej situácii je nutné prihliadať aj na rozsiahlu judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) a napokon aj na závery, ku ktorým dospela doterajšia súdno-aplikačná prax najvyššieho súdu.

15. ESLP pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (pozri napríklad Piersack proti Belgicku). Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k stranám sporu, prípadne k ich zástupcom. Významné z tohto hľadiska je, čo si sudca myslel pro foro interno. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti, až kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti (pozri napríklad Hauschildt proti Dánsku). Rozhodujúce nie je však (subjektívne) stanovisko sudcu, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vzniknúť pochybnosti o nestrannosti sudcu. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Práve tu sa uplatňuje tzv. teória zdania nezaujatosti [porovnaj tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („Justice must not only be done, it must also be seen to be done“)]. Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (Delcourt proti Belgicku). Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávaniu sporu, k stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní. Posúdenie nestrannosti sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti, resp. nezaujatosti zákonného sudcu je, či obava strany sporu je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádajú nedostatok nestrannosti súdu (Pullar proti Spojenému kráľovstvu), teda či je tu relevantná obava z nedostatku nezaujatosti. Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno ale chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje z prejednávania a rozhodovania vecí.

16. Je dôležité zohľadniť skutočnosť, že spoločenské vzťahy v najširšom slova zmysle sú vzťahmi vzájomného pôsobenia, kontaktu a interakcie medzi členmi spoločnosti; preto závažnosť, ktorá by založila pochybnosť o nezaujatosti zákonného sudcu (znamenala dôvod pre jeho vylúčenie z prerokovania a rozhodovania vecí), môže aj pri zohľadnení tzv. teórie zdania uplatňovanej v judikatúre ESLP nastať iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k sporu, stranám, ich zástupcom či osobám zúčastneným na konaní, dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“, teda nezávisle a nestranne (porovnaj napr. I. ÚS 332/08). Rozhodovať nestranne nie je právom, výsadou či privilegiom sudcov. Ide o základnú povinnosť sudcov, o štrukturálny prvok súdneho systému.

17. Existencia oprávnených pochybností o nestrannosti sudcu závisí vždy od posúdenia konkrétnych

okolností prípadu a podľa objektívneho kritéria sa musí rozhodnúť, či (úplne odhládnuv od osobného správania sa sudcu) existujú preukázateľné skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (pozri Fey proti Rakúsku). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietat' zaujatost' dôležité, ale nie rozhodujúce, určujúce je to, či sa môže táto obava považovať za objektívne oprávnenú. Len nestranný súd totiž poskytuje stranám rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok (II. ÚS 71/97).

18. Z judikatúry EŠLP a ústavného súdu možno vyvodit', že subjektívne hľadisko sudcovej nestrannosti sa musí podradiť prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti. Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne neexistujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, či sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k sporu, k stranám, k ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní disponuje. Inými slovami k vylúčeniu sudcu môže dôjsť až vtedy, ak je evidentné, že jeho vzťah k sporu, stranám alebo ich zástupcom je takej povahy a intenzity, že aj napriek zákonom stanovenej povinnosti nebude schopný nezávisle a nestranne rozhodnúť.

19. Pokiaľ ide o sudcov uvedených v druhom výroku tohto uznesenia, sudcovia JUDr. Lucia Bašistová, JUDr. Gabriela Dubová PhD., JUDr. Viera Kandriková, Mgr. Ivo Maruščák, doc. JUDr. Peter Molitoris, PhD. a JUDr. Vladimír Monok vo svojich vyjadreniach deklarovali, že vo veci sa necítia byť zaujatí. Nemajú žiaden pomer k sporu, stranám, pokiaľ niektorí poznajú žalobkyňu, tak len výhradne na pracovnej báze ako bývalú kolegyňu zo súdu, resp. JUDr. Viera Kandriková aj ako susedu. Iba skutočnosť, že sudca stranu pozná, pretože je jeho susedom alebo kolegom, pomer, pre ktorý by bol sudca vylúčený, nezakladá. Keďže najavo nevyšli ani žiadne iné okolnosti signalizujúce možné narušenie nestrannosti sudcu, vychádzajúc z prezumpcie nestrannosti týchto sudcov z prejednávania a rozhodovania predmetného sporu nie sú vylúčení.

19.1. Sudcovia JUDr. Zuzana Biščáková, JUDr. Marian Hoffmann, PhD., JUDr. Jana Jančíková, Mgr. Miloš Kolek, JUDr. Katarína Krochtová, JUDr. Roman Lajoš, JUDr. Katarína Morozová Nemcová, JUDr. Andrej Radomský a JUDr. Marián Sninský vo svojich vyjadreniach poukazovali najmä na skutočnosť, že poznajú osobu žalobkyne ako bývalú kolegyňu z Krajského súdu v Prešove, avšak túto okolnosť nemožno hodnotiť ako faktor majúci negatívny vplyv na nezaujatost' sudcu (a to ani z hľadiska objektívneho zdania nestrannosti). V judikatúre Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Ústavného súdu Slovenskej republiky je konštantne zdôrazňované, že vzájomné vzťahy medzi sudcami sú založené na profesionalite a kolegiálnosti a bez ďalšieho nemôžu byť pracovné vzťahy medzi sudcami dôvodom na spochybnenie nestrannosti sudcov a na ich vylúčenie z prerokúvania veci. Pokiaľ z vyjadrení niektorých z menovaných sudcov vyplýva, že vnímajú žalobkyňu ako priateľku, avšak z obsahu ich vyjadrení nie je evidentné, v čom tento ich vzťah spočíva a akú intenzitu dosahuje, resp. pokiaľ uviedli, že po odchode žalobkyne do dôchodku sa nestretávajú, tak tento vzťah nemožno považovať za vzťah takej intenzity, ktorý by mohol z objektívneho hľadiska spochybniť ich nestrannosť v prejednávaní sporu. Vzťahom priateľským sa vo všeobecnosti chápe hlboký (až emocionálny) vzťah založený na dôvere, úprimnosti, družnosti, priateľskosti, vzájomnej pomoci, tolerancii, porozumení, ale aj účasti na spoločnom duševnom i duchovnom živote a pod.. Vychádzajúc z prezumpcie nestrannosti konajúcich sudcov sudcovia vymenovaní v tomto bode nie sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania predmetného sporu.

20. K subjektívnym aspektom nestrannosti namietaných sudcov je potrebné konštatovať, že sudcovia uvedení v prvom výroku uznesenia sa cítia byť zaujatí, dôvodom je ich vzťah k žalobkyni, resp. pri niektorých z nich k žalovanému 2/. Z ich vyjadrení nepochybne vyplýva, že je u nich daný pomer k strane sporu, keďže ich vzájomný vzťah so žalobkyňou prekračoval rámec bežných kolegiálnych vzťahov a presahoval do mimopracovnej, osobnej roviny, u niektorých má povahu blízkeho a hlbokého priateľského vzťahu. Preto je potrebné hodnotiť pomer uvedených sudcov k žalobkyni ako osobný vzťah takej povahy a intenzity, že možno považovať za odôvodnené nielen samotné subjektívne vnímanie zaujatosti niektorých z nich, ale tiež aj z objektívneho hľadiska možno usudzovať, že táto okolnosť je spôsobilá vzbudzovať (či už u strán sporu alebo u vonkajších pozorovateľov) odôvodnené pochybnosti o nezaujatosti týchto sudcov, ktorí sa už v dôsledku týchto príznakov nemôžu objektívne

javiť ako nestranní. V prípade JUDr. Petra Farkaša, JUDr. Michala Boroňa a JUDr. Petra Tobiaša, je takouto objektívnou skutočnosťou aj to, že ide o predsedu a podpredsedov Krajského súdu v Prešove, preto ich bolo potrebné vylúčiť z konania a rozhodovania v danej veci aj pre ich postavenie ako osôb, ktoré konajú, resp. môžu konať v mene žalovaného 2/ (§ 33, § 39 zákona č. 757/2004 Z.z.). Najvyšší súd SR pri rozhodovaní o námietke prihliadol najmä na atribúty dôveryhodnosti, ktoré má justícia vzbudzovať. O vylúčení JUDr. Anny Kovalovej, PhD. nadriadený súd nerozhodoval, keďže táto už bola vylúčená uznesením č. I. 145.

21. Súd po rozhodnutí o vznesenej námietke zaujatosti dospel k záveru, že vzhľadom k tomu, že je možné na Krajskom súde v Prešove zostaviť senát, ktorý prejedná a rozhodne predmetný spor, je v záujme rýchlosti i hospodárnosti konania, aby v danej veci rozhodol Krajský súd v Prešove.

22. Návrhom žalovanej 1/ na prikázanie sporu inému odvolaciemu súdu, uplatneným spolu s námietkou zaujatosti proti sudcom Krajského súdu v Prešove, sa Najvyšší súd Slovenskej republiky nezaoberal, pretože vo veci môže a bude rozhodovať Krajský súd v Prešove v senáte zloženom zo sudcov, ktorí z prejednávania a rozhodovania sporu neboli vylúčení.

23. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.